

Θαρήκλειος λοιπόν προδίδωμεν εἰς τὰ πρόσω, ἀνατιθέμεν τὰς ἐλπίδας τῆς μελλούσης καὶ βεβηχίας ἡμῶν προόδου, εἰς τὸν μέγαν τῆς Ἑλλάδος ἀγωνοθέτην, τὸν τριεξάστον ἡμῶν καὶ πολυπόθητον Ἄνακτα. Νῦν δ' ὑμεῖς οἱ ἀθλήσαντες προσέλθετε εὐσεβέστεως ἵνα ἀπὸ τῆς Βασιλικῆς χειρὸς λάβετε τὸν ἐξ ἐλαίας στέφανον εἰς μαρτύριον τῆς ἐπιμελείας ὑμῶν, ἀνακράζοντες ὑπ' εὐγνωμοσύνης, ζήτω ὁ Βασιλεὺς, ζήτω ἡ Βασίλισσα, ζήτω διὰ παντός ἡ ἐστία τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης.

ΣΚΗΝΑΙ ΤΟΥ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΥ ΒΙΟΥ.

(Συνέχεια. Ἰδε φυλλ. 196. σελ. 85.)

—000—

Ὁ Σαμουήλ Βουττερφλάϋ ὠμοῖαζε κουάκερον φέρων ἐνδυμα μὲν μὲ πλατεῖας οὐράς καὶ εὐρέα θηλάκια, πῖλον δὲ πλατύχειλον καὶ ῥαβδίον χρυσοκέφαλον, εἶχε τὸ ἦθος οὐρίου μάκρος, κατὰ τι παρεμύθεον πρὸς τὸ τοῦ γέροντος Φραγκλίνου. Καὶ Φραγκλῖνον λέγων ἐννοῶ τὸν ἀληθῆ ἐκεῖνον, δηλαδὴ τὸν πονηρὸν, τὸν θετικόν, τὸν ἐγωϊστὴν, καὶ ὅχι τὸν κατὰ φαντασίαν πλαστουρηθέντα ὑπὸ τῶν φιλοσόφων τοῦ ΙΗ' αἰῶνος, τὸν ἐπιστήμως ἐπικαλεσθέντα ὑπὲρ τοῦ ἐγγόνου του τὴν εὐλογίαν τοῦ ψυχρῶραγοῦντος Βολταίρου. Ὁ ἀληθὴς Φραγκλῖνος, φρόνιμος, προσεκτικὸς, περισκεπτικὸς, ἀνάξιός να πράξῃ κακὸν ἔργον, ἐπεὶ δὴ τὰ κακὰ ἔργα ἀποδοκιμάζονται ἀπὸ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ συμφέροντος, ἔμειναν ὁ τελειότερος ὑπογραμμὸς τοῦ πολιτισμένου ἀνθρώπου, οὐδέποτε ἐλθὼν εἰς ἐριδας μετὰ τοῦ νόμου. Ἐξ ἐναντίας ὁ σεβάσμιος Σαμουήλ Βουττερφλάϋ δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ καυχῇ ὅτι δὲν ἐλαβέτινας σχέσεις μετὰ τὴν ἀνθρωπίνην δικαιοσύνην. Καὶ ναύτης, καὶ τυπογράφος, καὶ χειροῦργος, καὶ παντοπώλης, καὶ ξυλῆμπορος, καὶ δικηγόρος γενόμενος ἀλληλοδιαδόχως, τετράκις ἐχρεωκόπησεν· ἀλλὰ μετὰ τὰς τέσσαρας χρεωκοπίας ἡ περιουσία του ἀνέβαινεν εἰς ἓν ἑκατομμύριον ταλλάρων, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον εἰς ἑξ ἑκατομμύρια Ἑλληνικῶν δραχμῶν. Ἐὰν θέλῃς, ἀνχγνῶστα, νὰ μάθῃς ὅποια ἦσαν αἱ χρεωκοπίαι αὐταί, σὲ περιγράφω τὴν τελευταίαν, καὶ ἐξ αὐτῆς εὐκόλως συμπεραίνεις τὸ εἶδος καὶ τῶν τριῶν ἄλλων. Ἀγοράσας ἀντὶ ἐννέα ἑκατομμυρίων δραχμῶν παστά, τὰ ἐστειλεν εἰς Νεοεβόρακον, καὶ μετὰ ἓνα μῆνα εἰδοποίησε τοὺς δανειστὰς του ὅτι, ἐπειδὴ, μὴ ἐπιτυχόντος τοῦ ἐπιχειρήματος, κατεστράφη ἡ περιουσία του, ἔδιδε πρὸς αὐτοὺς πεντήκοντα ἀντὶ ἑκατόν. Ἀλλ' εἰς τῶν δανειστῶν, ὑποπτευθεὶς τὰ λεγθέντα, τὸν ἐνήγαγεν εἰς τὸ δικαστήριον. Τότε ὁ Σαμουήλ Βουττερφλάϋ, ὅστις εἶχε πωλῆσαι ὅλα του τὰ κτήματα, ἐλθὼν πρὸς τὸ δικαστικὸν βήμας, ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς οὐρανόν, καὶ μὲ κατανακτικὴν φωνὴν ἐ-

βεβαίωσεν ὅτι, δίδων πεντήκοντα ἀντὶ ἑκατόν, μένει πᾶμπτωχος. Τί νὰ κάμῃ ὁ ἐνάγων δανειστὴς; λαμβάνει τὰ προσφερθέντα καὶ δίδει ἐξόφλησιν. Τῇ ἐπαύριον ὅμως ὁ καλὸς σου Βουττερφλάϋ ἤνοιξε τὸ ἐργαστήριόν του, καὶ κανεὶς δὲν ἐτόλμησε νὰ τὸν μεμψήδῃ διὰ τὴν χθεσινὴν του ἐπιτοκίαν. Εἰς πάντα ἄλλον τόπον θὰ ἐθαιρεῖτο αἰσχροὺς δόλιος· ἀλλ' εἰς Σιότον πάντες ἐφθόνησαν τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν ἐμπειρίαν του. Ἦτον ὅμως καλὸς σύζυγος, καλὸς πατήρ, καὶ εὐλαβὴς τῶν ἐκκλησιῶν φοιτητής, ἀκροαζόμενος ἀείποτε μετὰ μεγίστης συντριβῆς καρδίας τὴν λειτουργίαν τῶν Μεθοδιστῶν. Ἦτο δὲ καὶ ταπούτω ῥαδιοῦργος ὥστε κητώρθωσε νὰ ἀναδειχθῇ δήμαρχος τῆς Scioto-Town καὶ ἀρχηγὸς τῆς δημοκρατικῆς μερίδος.

Τοιοῦτος ὁ σεβάσμιος ψαρομάλλης ὅστις κατέβη εἰς Scioto-Town μετὰ τοῦ ἡμετέρου Βουσσού. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἡ συνάντησις αὕτη δὲν ἔγεινε κατὰ τύχην, ἀλλὰ κατὰ προτροπὴν τῆς Κόρρας, ἥτις ἔσπευσεν νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν πατέρα της περὶ τῶν σκοπῶν τοῦ Βουσσού. Ἀνήσυχος ὁ Σαμουήλ ἀνεχώρησεν ἀμέσως διὰ νὰ διεγείρῃ κατὰ τοῦ ἀρχαίου ιδιοκτῆτου τῆς Σιότου ὅλας τὰς δημοκρατικὰς ἐφημερίδας. Εἰς τοὺς τόπους ὅπου ἡ κοινὴ γνώμη ἀποφασίζει περὶ ὅλων τῶν πραγμάτων, ὁ τύπος εἶναι θανατηφόρον ὄπλον· ὅθεν ὅστις ἔχει αὐτὸ εἰς χεῖράς του εἶναι κύριος τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου τοῦ ἀντιπάλου του· διότι ἀπ' αὐτὸν κρέμαται νὰ τὸν συκοφαντήσῃ, νὰ τὸν διασύρῃ καὶ νὰ τὸν ὠθήσῃ καὶ εἰς αὐτοχειρίαν. Ὁ Βουττερφλάϋ ἐγίνωσκε καλῶς τὴν δύναμιν ταύτην, καὶ διὰ τοῦτο ἤλπιζεν ὅτι εὐκόλως θὰ κατέβαλλε ξένον, μήτε φίλους μήτε ἐπιβόρην ἔχοντα. Ἀνεχώρησε λοιπὸν ἐκ Νεοεβόρακου διὰ τῆς αὐτῆς ἀμάξης ἥτις ἔφερε τὸν Βουσσού, καί, χωρὶς νὰ ἐλθῇ εἰς σχέσεις μετ' αὐτοῦ, ἐσπούδασεν τὸν χαρακτηρὰ καὶ τοὺς τρόπους τοῦ ἀντιπάλου του. Ἐνόησε δὲ ὅτι ὁ Γάλλος, ζωηρὸς ὢν, αποφασιστικὸς καὶ τολμηρὸς, δὲν ἦτον εὐκαταγώνιστος.

Ἐλθὼν εἰς Σιότον, ἐκάλεσεν ἀμέσως τὸν υἱὸν τοῦ Γεώργιου Οὐάσιγκτωνα Βουττερφλάϋ. Γνωστὸν ὅτι εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἐπιπολάζει ἡ συνήθεια τοῦ νὰ δίδωσιν εἰς τὰ τέκνα των οἱ γονεῖς τὸ ὄνομα τοῦ θεμελιωτοῦ τῆς Πολιτείας. Γίνονται τάχα διὰ τοῦτο καλῆτερα; Ὁ Κ. Γεώργιος Οὐάσιγκτων Βουττερφλάϋ ἦτο περίπου τριακοντούτης· εἶχε δὲ ἀνάστηκα μέτριον, ὀφθαλμοὺς μαυρωπῆν, πρόσωπον ὀστεώδες καὶ τραχύ, μέτωπον ὀρθὸν ὡς τοῖχον, μύτιν πολύγωνον καὶ ὀξείαν ὡς λεπίδα ξυραφίου, ὀφθαλμοὺς βαθεῖς καὶ ζοφεροὺς, καὶ βᾶδισμα αὐτομάτου. Οἱ στενοὶ μύνηγες, αἱ συνεσταλμέναι φλέβες καὶ τὰ ἐξωγυωμένα μῆλα τῶν παρειῶν τοῦ νέου τούτου gentleman κατέστανον τὸ ἦθος του τραχὺ καὶ μᾶλλον ἀποτρόπαιον.

Ἡ οἰκία τοῦ Σαμουήλ Βουττερφλάϋ ἦτο νεόδμητος ὡς ὅλαι αἱ τῆς Scioto-Town, διότι τῆς πόλεως ἡ χρονολογία δὲν ἀνέβαινεν ὑπὲρ τὰ ἑξ ἔτη. Ἦτο δὲ κατεσκευασμένη ἀπὸ τὸ κοινότατον εἰς τὸ Νεοεβόρακον καὶ τὴν Φιλαδελφίαν μαυροσιδὲς μάρ-

μαρον. Ἡ εἰσοδος αὐτῆς ἦτο μεγαλοπρεπείᾳ, διότι ὁ ἀρχιτέκτων εἶχε μιμηθῇ τὰ προπύλαια τοῦ Παρθενῶνος. Οἱ Ἀμερικανοί, ὡς καὶ οἱ σημερινοί Ἕλληνες, δὲν ἔχουν ἰδίαν ἀρχιτεκτονικὴν, ἀλλ' ἀνεγείρουν οἰκίας καταστήματα καὶ μνημεῖα μιμούμενοι τὰ τῶν ἄλλων ἐθνῶν· τοῦτο, ἄλλως τε, καὶ τὸν χρόνον οἰκονομεῖ καὶ τὴν φαντασίαν δὲν κοπιᾷ. Ὡς πρὸς τὰ χρήματα δέ, καὶ τὰ ὑπεραγαποῦν ἀλλὰ καὶ τὰ ἀσωτεύουν ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἔθνος, κληρονομήσαντες, ὡς φαίνεται, τὸ ἀξίωμα ἐκεῖνο τοῦ Καίσαρος εἰπόντος ὅτι, καλὸν ν' ἀποκτῇ τις ὅλα διὰ νὰ ἐξοδεύῃ καὶ ὅλα.

Ὁ Σαμουήλ Βουττερφλάϋ ὑπεδέχθη τὸν υἱὸν του εἰς τὸ γραφεῖόν του, διεσκευασμένον μὲ πολυτέλειαν ἄγνωστον καὶ εἰς τὰς πλουσιωτέρας χώρας τῆς Εὐρώπης.

— Τί νέα, Γεώργιε; ἠρώτησεν ὁ πατήρ.

— Οἱ παστοὶ χοῖροι ἔχουν τρεῖς ἑκατὸν τὴν λίτραν.

— Καλὰ. Ἐχουν εἰς ἑκατὸν εἰς τὸ Νεοεβόρακον. Ἀγόρασε ἑκατὸν γιλιάδας λιτρῶν, καὶ στείλῃ τὰς ἀμέσως εἰς τὸν Wrigt καὶ συντρ.

— Ἡ ζάχαρι ἔχει δέκα ἑκατὸν τὴν λίτραν.

— Πρόσμενε νὰ καταβῇ. Τίποτε ἄλλο;

— Τίποτε.

— Γεώργιε Οὐάσιγκτων, ἔχω νὰ σὲ δώσω μίαν εἰδήσιν.

— Ὑπανδρεύθῃ ἡ ἀδελφὴ μου;

— Ἀμποτε! Νομίζω ὅμως ὅτι ἡ ἀνότης θὰ μείνῃ ἀνύπανδρος. Ὁ ἰδιοκτήτης τῆς Scioto-Town ἔρθας σήμερον.

— Ὁ ἰδιοκτήτης!

— Ναί, ὁ Γάλλος ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀγοράσει τὸ δάσος, εἰς τὸ ὁποῖον σὺ καὶ ἐγὼ ἐκτίσαμεν τὴν οἰκίαν μας, καὶ ὅπου ἔχομεν τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς περιουσίας μας.

— Νὰ τὸν πνίξωμεν.

— Τοῦτο ἐστοχάσθην καὶ ἐγὼ· ἀλλὰ σὺ βέβαια δὲν ἀναλαμβάνεις τὸ ἔργον τοῦτο.

— Διὰ τί ὅχι; Ἀναλαμβάνω πάντοτε εὐχαρίστως πᾶν ὅ,τι συντείνει εἰς τὴν ἀσφάλειαν τῆς οἰκίας τοῦ Σαμουήλ Βουττερφλάϋ καὶ υἱοῦ.

— Κάλιστα· ἀλλὰ πρέπει νὰ λάβῃς τὰ μέτρα σου. Κατὰ δυστυχίαν ἡμεῖς πρὸ πάντων ἔχομεν συμφέρον νὰ ἐκβάλωμεν ἀπὸ τὴν μέσσην τὸν Γάλλον ἐκεῖνον, διότι τὸ ἐν τρίτον τῆς πόλεως μᾶς ἀνήκει· καὶ ἂν ζητήσῃ τὴν ἰδιοκτησίαν του, θὰ πληρώσωμεν τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ἀποζημιώσεως.

— Δὲν θὰ πληρώσωμεν τίποτε. Συγκάλεσε μίαν συνέλευσιν, εἰπέ ὅτι ἕνας Γάλλος θέλει ν' ἀποξενώσῃ τῆς ἰδιοκτησίας τῶν ὅλων τοὺς κατοίκους τῆς Σιότο, βάλῃ φωτιὰν εἰς τὰς ἐφημερίδας, τὴν Scioto-Herald, τὴν Scioto-Pioneer, τὴν Morning-Enquirer, καὶ εἰς ὅλας τὰς ἄλλας, καὶ ὅταν ἡ κοινὴ ἀγανάκτησις κορυφωθῇ, ἀναψὲ τὴν ὑπόνομον· καὶ ἂν δὲν τὸν κρεμάσουν, θὰ φοβηθῇ νὰ μὴ τὴν πάθῃ καὶ θὰ φύγῃ μὲ τὰ τέσσαρα. Ἀλλ' ἢ οὕτως ἢ ἄλλως θὰ ἐλευθερωθῶμεν ἀπ' αὐτόν.

— Ἰσως, Γεώργιε Οὐάσιγκτων· πιθανὸν ὅμως καὶ νὰ τρέχῃ παραπολύ. Εἶδα ἐκ τοῦ πλησίον τὸν Γάλλον ἐκεῖνον, καὶ δὲν μ' ἐφάνη εὐκαταφρόνητος.

— Τόσον καλῆτερα· ἡ ἐπιτυχία μας εἶναι βεβαιότερα. Νομίζεις ὅτι ἔχει ὁρεξίν νὰ μονομαχήσῃ;

— Ἡξυρῶ καὶ ἐγὼ; Οἱ Γάλλοι εἶναι θερμοκέφαλοι, μάλιστα εἰς τὰ ξένα. Θέλεις νὰ τὸν προσκαλέσῃς εἰς μονομαχίαν;

— Ἐγὼ; διόλου. Διὰ τί ν' ἀφήσω εἰς τὴν τύχην ὅ,τι δύναμις ν' ἀποκτῇ με τὴν φρόνησιν. Γνωρίζεις τοὺς δύο μου μάρτυρας.

— Τοὺς Ἱρλανδοὺς;

— Ναί, τὸν Τζάκ καὶ τὸν Πατρίκ. Μὲ ἕνα τάλανρον τὸν ἄνθρωπον, αὐτοὶ ὀρκίζονται ὅ,τι θέλω.

— Διάβολε! Πολύτιμοι ψευδομάρτυρες!

— Βέβαια. Ἐάν, παραδείγματος χάριν, ἀπαντήσω τὸν Γάλλον μας εἰς τὸν δρόμον... Ἀληθινά, πῶς ὀνομάζεται;

— Βουσσός.

— Ποῦ κάθεται;

— Εἰς τὸ ξενοδοχεῖον Βενέτ.

— Ἐάν λοιπὸν τὸν ἀπαντήσω καὶ τὸν ὀμιλήσω, πιθανὸν νὰ μὲ ἀποκριθῇ μὲ αὐθάδειαν. Τοιαῦτα καθημερινῶς συμβαίνουν! Ἐάν τότε, πνέων θυμόν, διευθύνω εἰς τὴν κεφαλὴν του τὸ πολὺκανὸν μου revolver... ὁ Τζάκ καὶ ὁ Πατρίκ θὰ μαρτυρήσουν ὅτι πρῶτος αὐτὸς ἐπυροβόλησε. Δὲν σὲ φαίνεται καλὸν τὸ σχέδιόν μου;

— Καλὸν καὶ ἅγιον· ἀλλὰ προτιμῶ νὰ μὴ καταφύγῃς εἰς τοιαῦτα βίαια μέσα. Πιθανὸν ὁ κύρ Βουσσός νὰ εἶναι ὀπλισμένος. Καὶ ἂν δὲν τὸν φονεύσῃς εὐθύς, σὲ φονεύει αὐτός, καὶ τότε τί σὲ χρησιμεύουν αἱ μαρτυρίαι τοῦ Τζάκ καὶ τοῦ Πατρίκ;

— Μὴν ἀνησυχεῖς, πάτερ μου· διότι, ἀφοῦ φονεύω τὰς χελιδόνας ἐνῶ πετοῦν μὲ τὸ revolver, ἢ μπορῶ ν' ἀποτύχω εἰς ἄνθρωπον τρία βήματα μακρὰν μου;

— Ἡ εὐλογία τοῦ Ἰεσῶ ἐπὶ σὲ καὶ ἐπὶ τὰ ὅπλα σου, υἱέ μου.

— Ἀμήν!

Ἐν τασούτῳ ὁ Βουσσός, καταλύσας εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ἠθέλησε νὰ λάβῃ τινὰς πληροφορίας πρὶν κοινοποιήσῃ τὸν σκοπὸν του. Καὶ ἐλθὼν εἰς δικηγόρον, ὑπεσχέθη αὐτῷ εὐθύς ἐξ ἀρχῆς, χίλια μὲν τάλλαρα ἐκ προκαταβολῆς, δύο δὲ χιλιάδας ὅταν ἀνακτήσῃ τὸ δάσος του· μετὰ δὲ τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην διηγήθη τὴν ὑπόθεσίν του. Ὁ δικηγόρος ἐσκέπτετο ἐνῶ ὁ ξένος ὠμίλει. Καλὴ ὑπόθεσις, ἔλεγε καθ' ἑαυτόν, ἱκανὴ καὶ ὑπόληψιν καὶ χρήματα νὰ μὲ προμηθεύσῃ· δυστυχῶς ὅμως θὰ ἔχω ὁλόκληρον τὴν πόλιν ἐναντίον μου, θὰ χάσω ὅλην μου τὴν δημοτικότητα, καὶ θ' ἀποτύχω εἰς ὅλας τὰς ἐκλογάς. Θὰ λέγουν· ἰδέτε αὐτὸν τὸν δικηγόρον τοῦ Γάλλου, αὐτὸν τὸν Μάσεν ὁ ὁποῖος ἠθέλησε νὰ γυμνώσῃ τοὺς συμπαλίτας του. Θ' ἀφανίσω ὅλον τὸ πολιτικὸν μου στάδιον· δὲν θὰ γίνω οὔτε βουλευτὴς τῆς πολιτείας, οὔτε ἀντιπρόσωπος εἰς τὴν γενικὴν συνέλευσιν· ἡ πατρίς θὰ στερηθῇ διὰ παν-

τὸς τὰς ὠφελίμους ὑπηρεσίας μου, καὶ, τὸ σημαντικώτερον, θὰ κάμω ἰσχυροτάτους ἐχθρούς, μάλιστα τὸν Σαμουήλ Βουττερφλάϋ, τὸν ἀχρεῖον τοῦτον ὑποκριτὴν, ὁ ὁποῖος κάμει ὅ,τι θέλει εἰς τὴν πόλιν μας. Εἶναι καλὸς νὰ ἐξοδεύσῃ καὶ ἑκατὸν χιλιάδας τάλλαρα διὰ νὰ μὲ καταστρέψῃ. Εἶμαι ἄνθρωπος μὲ γυναῖκα καὶ παιδιά, καὶ πρέπει νὰ ζήσω. Εἰς τὸ ἀνάθεμα λοιπὸν καὶ ὁ Γάλλος καὶ τὰ τάλλαρά του· ἂς ὑπάγῃ εἰς ἄλλον δικηγόρον. Ἐγὼ πλύνω μου τὰς χεῖρας, ὡς ὁ Πιλάτος. . . Ἀλλὰ καὶ τὰ χίλια ταλλάρων δὲν εἶναι κακὰ· εἶναι ἐνὸς χρόνου ἐργασία. Ἐστὼ δὲν ἀνχλαμβάνω τὴν ὑποχρέωσιν νὰ κερδήσω τὴν δίκην του, ἀλλὰ νὰ συνηγερῶ μόνον — καλὰ ἢ κακὰ ἀδιάρρονον, φθάνει νὰ ψηλαφήσω τὰ χίλια τάλλαρα. . . Πλὴν, γνωρίζω τὸν ἑαυτὸν μου· εἶμαι φύσει εὐγλωττος, θὰ ἐνθουσιασθῶ, θὰ ἐλάττω τὴν συμπάθειαν τῶν δικαστῶν, καὶ θὰ ἔχω ἐχθρούς μου εἰς ὅλην μου τὴν ζωὴν ὁλόκληρον τὴν πόλιν καὶ αὐτὸν τὸν κύριον Σαμουήλ. Δὲν ὑπάρχει τάχα τρόπος νὰ μὴ χάσω μήτε τὰ χίλια τάλλαρα, μήτε τὴν δημοτικότητά μου, μήτε τὴν φιλίαν τοῦ Βουττερφλάϋ; . . . Τὸ κῆρα· ὅταν τὸ ἄλογον τρώγῃ ἀπὸ δύο χωράφια γίνεται παχύτερον.

Τοιαῦτα ἀναπολήσας κατὰ νοῦν ὁ Κ. Μάσων ἐβεβαίωσε τὸν Βουσσὺν ὅτι ἡ ὑπόθεσίς του ἦτο δίκαια, ὅτι δὲν θ' ἀπεδίδοτο μὲν εἰς αὐτὸν τὸ δάσος διότι μετεβλήθη εἰς πόλιν, ἀλλ' ὅτι θὰ ἐλάμβανεν ἀποζημιώσεις ἐπέκεινα τῶν πεντακοσίων χιλιάδων ταλλάρων. — Ἐμπιστεύθητι, εἶπεν ἐπὶ τέλους, εἰς ἐμέ, ὑπόσχομαι νὰ κερδήσῃς τὴν δίκην σου.

Ὁ δὲ Βουσσὺς εὐχαριστήσας αὐτὸν ἀνεχώρησεν· ἀλλὰ καὶ ὁ Μάσων ἐξῆλθε συγχρόνως, καὶ ἐπισκεφθεὶς τὸν Σαμουήλ Βουττερφλάϋ ἐπρόσφερεν αὐτῷ τὰς ὑπηρεσίας του. Οὗτος δὲ, ἐπαινέσας τὸν ζῆλον του, τὸν εὐχαρίστησε διὰ τὴν προδοσίαν του καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ ἀπατᾷ τὸν Βουσσὺν, καὶ νὰ τὸν προσκαλέσῃ ἐπὶ τινος ἡμέρας εἰς τὴν ἐξοχὴν, διὰ νὰ λάβωσι καιρὸν οἱ ἀντίπαλοί του νὰ ἐξεγείρῃσι τὸν λαὸν κατ' αὐτοῦ. Ὁ δικηγόρος συνήνεσεν, ἐπρόσκάλεσε τὸν Βουσσὺν εἰς κυνήγιον ἐλάφων, καὶ τὸ ἑσπέρας ἀνεχώρησεν.

Τὴν δ' ἐπιούσαν ἡ Scioto-Herald περιεῖχε τὰ ἑφεξῆς·

« Ἀνήμερος ἀχρεΐότης! Ἀνκιδῆ ψεύδῃ ἐνὸς Γάλλου! Ψευδεῖς τίτλοι ἰδιοκτησίας τῆς Scioto-Town!!!

« Καθ' ἑκάστην οἱ τρομερώτεροι κακοῦργοι τῆς Εὐρώπης καταφεύγουσιν εἰς τὴν ὠραίαν καὶ γενναίαν πατρίδα μας, φέροντες τὸ μῶλυσμα τοῦ τόπου ὅπου βλαβερεῖ ὁ δεσποτισμός. Εἰς τῶν κακούργων τούτων, τὸ μὲν γένος Γάλλος τὸ δὲ ὄνομα Βουσσὺς, παρουσιάσθη χθὲς εἰς τὸν δικηγόρον Κ. Μάσων, καὶ ὑπέβαλεν εἰς αὐτὸν ψευδεῖς τίτλους ἰδιοκτησίας κατὰ τοὺς ὁποίους αὐτὸ τὸ ἔδαφος τῆς πόλεως μας ἐπωλήθη εἰς τὸν πατέρα του. Ὁ ἀναίσχυντος αὗτος πλαστογράφος δὲν ἐφουδῆθη νὰ παραχαράξῃ τὴν ἱερὰν σφραγίδα τῆς Κυβερνήσεώς μας. Ἐλπίζομεν ὅτι πάντες οἱ καλοὶ πολῖται θέλουσι συνεννοηθῇ διὰ

νὰ διώξωσιν ὅπως πρέπει μετ' αἰσχύνης, τὸν κακοῦργον ἐκεῖνον, τὸ ἔκτρομα τῆς Γαλλίας καὶ τῆς ἐλευθέρως Ἀμερικῆς. Πρέπει νὰ τὸν μαστιγώσωμεν, νὰ τὸν ἀπαγχονίσωμεν, ἢ νὰ τὸν ρίψωμεν ὀλόγυμνον εἰς τὴν πύσσαν; τοῦτο ἀπόκειται εἰς τὴν σύνταξιν τῶν πολιτῶν. »

Τὸ ἄρθρον τοῦτο, τὸ ὁποῖον συνέταξεν ὁ γέρον Σαμουήλ, ἐπανελήφθη μετὰ σχολαίων ἐτι σφοδρότερον ἀπὸ τὰς ἄλλας ἐφημερίδας· ἡ κατακραυγὴ κατέστη πάγκοινος, διότι εἰς τοὺς πλείστους τῶν κατοίκων τῆς Σιότου ὀλίγον ἔμελε περὶ τῆς νομιμότητος τοῦ τίτλου τῶν. Εἰς τὴν Ἀμερικὴν, πᾶς κάτοχος, ὅθενδήποτε καὶ ἂν προέρχεται ἡ κατοχή, θεωρεῖ ἑαυτὸν ἀληθῆ ἰδιοκτήτην. Τῆς ἀρχῆς ταύτης ἡ ἀφορμὴ, ὠφελίμος κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ συναισθηματοῦ καὶ εἰς τὰς ὀλιγοπληθεῖς χώρας, εἶναι πολλὰ ἐπικίνδυνος εἰς τὰ πλούσια κράτη ὡς τὸ Ὅϊον. Οἱ πολῖται τῆς Σιότου ἐθεώρουν λοιπὸν τὸν Βουσσὺν ὡς ληστήν, ὁ δὲ Σαμουήλ Βουττερφλάϋ, ὠφελούμενος ἀπὸ τὴν κοινὴν ἀγανάκτησιν συνεκάλεσε μεγίστην συνέλευσιν εἰς τὸ ὑπαίθριον. Ἡ Scioto-Town κεῖται εἰς λαμπρὰν θέσιν· ἔχουσα ὀπισθεν ἡμικύκλιον συνδεδρωγὸν λόφων παρὰ τοὺς πρόποδας τῶν ὁπαίων ῥέει ὁ Red-River, παρατείνεται εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Σιότου διαρρέομένην πεδιάδα, καὶ ὡς ἀμφιθέατρον ἀνυψοῦται ἐκεῖθεν τοῦ ποταμοῦ τούτου· γέφυρα δὲ ζευγνύει αὐτόν, συνενούσα τὴν κάτω χώραν μετὰ τῆς ἄνω. Ἐκτὸς τῆς πόλεως ἀνυψοῦται ὀροπέδιον ἱκανῶς ἐκτεταμένον, ὅθεν φαίνεται ὅλη ἡ πόλις καὶ μέρος τῆς κοιλάδος τοῦ Σιότου· ἐκεῖ ἡ ἐθνοφυλακὴ προγυμνάζεται περὶ τὸ πυροβολεῖν, καὶ ἐκεῖ συγκροτεῖται καὶ δημοτικὴ συνέλευσις.

Ὅλοι οἱ κάτοικοι ὑπήκουσαν προθύμως εἰς τὴν συγκάλεσιν τοῦ γέροντος Σαμουήλ, διότι τὴν μὲν κοινὴν παριέργειαν εἶχον διεγείρει τὰ ἄρθρα τῶν ἐφημερίδων, εἰς οὐδὲν δὲ μέρος τοῦ κόσμου ὅσον εἰς τὴν Ἀμερικὴν, οἱ πολῖται ἀγαποῦν ν' ἀναμιγνύονται εἰς τὰ δημόσια πράγματα. Αὕτη εἶναι ἡ μόνη διασκέδασις τῶν Γαλλικῶν. Συνελθόντων δὲ δεκαπέντε χιλιάδων καὶ ἐπέκεινα ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδίων εἰς τὸ ὀροπέδιον, ὁ Σαμουήλ Βουττερφλάϋ ἀπήγγειλε μὲ φωνὴν σοβαρὰν καὶ ἐπίσημον τὰ ἑξῆς·

« Κύριοι καὶ Κυρίαι! Ἐάν ποτε ἡ θεῖα πρόνοια ἐπαδαψίλευσεν εἰς ἔθνος ἰσχυρὸν ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του τὰς εὐλογίας της, τὸ ἔθνος τοῦτο εἶναι βεβαίως τὸ ἐλεύθερον καὶ μέγα καὶ γενναῖον τῶν Ἀμερικανῶν. Οὐδὲ ἔτος παρήλθεν ἀφοῦ ἐπροκηρύξαμεν τὴν ἀνεξαρτησίαν μας, χωρὶς νὰ προστεθῇ νέα δόξα καὶ νέα εὐδαιμονία εἰς τὸν σωρὸν τῆς εὐδαιμονίας καὶ τῆς δόξης τὸν ὁποῖον τὰ παρελθόντα ἔτη συνεκρότησαν ὑπὲρ ἡμῶν. Ἡ μεγάλη πολιτεία, ἡ λούουσα τοὺς πόδας της εἰς τὴν Μεξικανικὴν θάλασσαν, ἐκτείνει τὸν δεξιὸν της βραχίονα εἰς τὸν Εἰρηνικόν, καὶ τὸν ἀριστερὸν εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν. Ἐκατομμύρια κατοίκων κοσμοῦσι σήμερον τὰς ἐρήμους εἰς αἷς ἐφοίτων ἐλαφοὶ μόνον καὶ βούβιλοι πρό

της ελεύσεως τοῦ Οὐάξτερ 'Ραλαίγ καὶ Οὐίλλιαμ Πέν εἰς τὰ μακάρια ταῦτα παράλια. Ἀπέραντοι πόλεις ὑψοῦνται παρὰ τοὺς ποταμούς τοὺς ὁποίους διέσχίζον λέμβοι Ἰνδῶν, καὶ σιδηροὶ δρόμοι φέρουσιν ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν τῆς χώρας τὸν αἶτον τὸν κατακλύζοντα μὲν τὰς ἡμετέρας ἀποθήκας, ποθούμενον δὲ σφιδρῶς ὑπὸ τῆς Εὐρώπης. Ἀλλὰ ποῦ ἐντὸς τοῦ ἄχανους τούτου κράτους εὐρίσκεται τόπος ὠραιότερος καὶ τερπνότερος τῆς φιλότατης ἡμῶν κοιλάδος τοῦ Σιότου, οὗτινος κατάφυχτα ὕδατα ἀναβρύουσιν ἀπὸ τῶν βυθιτάτων ἐγκάτων τῆς θαψιλοῦς τοῦ Ὀίου γῆς, καὶ ἀρδεύουσι διὰ τῶν εὐεργετικῶν αὐτῶν ναμάτων, ἅτινα ἐκχυζάνει ὁ Red-River, τὴν ἰσχυρὰν ταύτην πόλιν, τὸ ἔργον τῶν χειρῶν καὶ τὸ καύχημα τῆς καρδίας ἡμῶν; Τίς ὠκοδόμησε τὰς οἰκίας ταύτας, ὧν ἡ ποικίλη ἀρχιτεκτονικὴ ἐκπροσωπεῖ ὅλα τὰ κάλλη τῶν θαυμασιωτέρων μνημείων τῆς ἀρχαίας καὶ νέας Εὐρώπης; Τίς ἀρχιτέκτων, τίς μηχανικὸς διέγραψε τὰς ὀρθογωνίους καὶ συμμετρικωτάτας ταύτας ὁδοὺς; Τίς συνήνωσε τὰ θαύματα τῆς τέχνης πρὸς τὰ τῆς φύσεως, ἀναμιγνύων λειμῶνας, μάνδρας χοίρων καὶ πλουσίας βοσκὰς μετὰ τῶν δημοσίων ἀγορῶν καὶ ἀγυῶν; Τίς; . . . ὁ βιομήχανος οὗτος λαός, μέγας κατὰ τὴν διαχείρισιν τῆς ὕλης καὶ τὰ ἔργα τῆς διανοίας, ὁ κρατῶν δι' ἀδαμάστου χειρὸς τό τε ἄροτρον καὶ τὸ ξίφος, ὁ καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν πολεμίων ἐθνῶν κηρυττόμενος μέγιστος, μεγαθυμότερος, ἀτρόμητότατος καὶ πλουσιώτατος ὑπὲρ πάντα ἄλλον λαόν! »

Ἐνταῦθα, λήξαντος τοῦ προοιμίου ὁ ῥήτωρ ἀπέμαξε τὸν ἰδρώτα τοῦ μετώπου του. Γενικὴ δὲ καὶ μεγάλη ἀνευφημία ἐμαρτύρησε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μεγαλοπρεποῦς ἐγγλωττίας του. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐξηκολούθησε λέγων·

« Τίς λοιπόν, συμπολίται, ἤθελέ ποτε ἀμφιβάλλει περὶ τῆς αἰωνίας διαρκείας τοιοῦτου ὠραίου ἔργου; Καὶ ὅμως, ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα τοῦ Κυρίου! Ξένος τις, Ἀμαλκηίτης, ἰδὼν τὴν δόξαν καὶ τὴν ἰσχὺν τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰσραὴλ, ἦλθε νὰ χύσῃ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν ὄνειδος καὶ ἐξουθένωσιν. Ἡθέλησε νὰ εἰπῶσιν αἱ ἐπερχόμεναι γενεαὶ περὶ ἡμῶν τὰ λόγια ταῦτα τοῦ προφήτου· « Καὶ ἠρημώθη ἡ πόλις Ἄρ ἐν νυκτί, καὶ Μοάβ ἐσίγησε· τὰ τεῖχη αὐτῆς κατεστράφη, καὶ ἐκστασις κατέλαβε τὸν Μοάβ. » Ναί, συμπολίται, Γάλλος τις ἐτόλμησε νὰ συλλάβῃ τὸ βδελυρὸν σχέδιον τοῦ ν' ἀποδιώξῃ ἡμᾶς ἀπὸ τῶν οἰκιῶν ἡμῶν, νὰ καταστρέψῃ τὴν πόλιν ἡμῶν, ν' ἀπογυμνώσῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαθῶν ἡμᾶς τὰ ἐλεύθερα τέκνα τῆς Ἀμερικῆς, καὶ νὰ κατασταθῇ κύριος ἐνταῦθα, λέγων· « Ἡ κοιλάς αὕτη εἶναι ἐμῇ, ἡ πόλις αὕτη μοὶ ἀνήκει· χάριν ἐμοῦ ὁ Σιότος διαρρέει ταῦτα τὰ πεδία, χάριν ἐμοῦ λούει τοὺς πρόποδας τῶν λόφων, χάριν ἐμοῦ τοὺς λειμῶνας καλύπτουσιν ἀγέλαι, καὶ πλοῖα μετακυμίζουσιν εἰς Ὀῖον ξύλα, κρέας, αἶτον, καὶ παραλαμβάνουσι προϊόντα τῶν νήσων. »

Ταῦτα ἀκούσαντες τὸ πλῆθος ἀφῆκαν τρομερὸν

γρυλλισμόν καὶ διάκοψαν τὸν ῥήτορα. Κατ' εὐτυχίαν ὁ Βουσσὺς, κυνηγῶν ἡσύχως μετὰ τοῦ δικηγόρου του ἐλάφους, ἦτο μακρὰν τῆς πόλεως. Ὁ γέρον Σαμουήλ διηγήθη ἐτ' ἐκτάσει τὰς ἀξιώσεις τοῦ Βουσσού, καὶ διεκήρυξεν ὅτι οὐδὲ ἐλάχιστον εἶχε δικαίωμα ἐπὶ τῆς κοιλάδος τοῦ Σιότου. Ἐβεβαίωσεν ὅτι ἐπιτήδειός τῆς παραχαράκτης, πλαστογράφου τοὺς τίτλους τῆς ιδιοκτησίας του, ἐπέθεσε καὶ ψευδῇ σφραγίδα τοῦ εἰς Οὐάσιγκτων ἐπιτρόπου τῶν δημοσίων γαιῶν. Καὶ ἐπειδὴ, ὡς γνωστὸν, πιστεύομεν εὐκόλως ὅ,τι ἐπιθυμοῦμεν, ὅλοι δὲ εἰ περιστώτες συμφέρον εἶχον νὰ καταδικασθῇ ὁ Βουσσὺς, κανεὶς δὲν ἀντέκρουσε τὰ ψεύδη τοῦ Βουττερφλάϋ. Μετὰ πολλοὺς δὲ καὶ βιαίους λόγους, κατὰ τὸ Ἀμερικανικὸν ἔθος, ἡ συνέλευσις ἀπεφάσισεν ὁμοθυμαδὸν τάδε·

« Ὁ Κάρολος Βουσσὺς, λεγόμενος μὲν ιδιοκτήτης τῆς γῆς τῆς Scioto-Town, ἀληθῶς δὲ ἀναίσχυτος πλαστογράφος, νὰ γυμνωθῇ πάντων τῶν ἐνδυμάτων του, νὰ βυθισθῇ εἰς μέγα πῖθον ὑγρᾶς πίσης καὶ νὰ κυλισθῇ εἰς σωρὸν πτερῶν.

« Νὰ διωχθῇ ἀπὸ τῆς πολιτείας· εἰδὲ ποτε ἐπανέλθῃ νὰ ἀπαγχονισθῇ.

« Ἡ Συνέλευσις ψηφίζει εὐχαριστίας πρὸς τὸν Σαμουήλ Βουττερφλάϋ ὡς ἐκπληρώσαντα τὰ δημαρχικά του καθήκοντα μετὰ πολλῆς γενναιότητος· θέλει δὲ προσφέρει αὐτῷ φιάλιν ἀργυρᾶν εἰς ἀμειβὴν τῆς καρτερίας τοῦ εὐσεβοῦς καὶ ἀξιοτίμου τούτου gentleman. »

Καὶ ταῦτα ἀποφασίσασα διελύθη.

Ὁ δὲ Βουσσὺς ἐπανῆλθε τὴν ἐπιούσαν πρὸς τὸ ἑσπέρας εἰς τὴν πόλιν μετὰ τοῦ προδότου δικηγόρου του. Ἀφοῦ ἐγεύθη εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ἀνέβη εἰς τὸ δωμάτιόν του, ὅπως ροιδῶς καὶ πλήρης ἐλπίδων, ὅτι θὰ ἐδίδετο εἰς αὐτὸν ἂν ὄχι τὸ κοπὲν καὶ καὲν δάσος του, τοῦλάχιστον ἀποζημίωσις. Ῥίψας κατὰ τύχην τὸ βλέμμα εἰς τὴν Scioto-Herald ἀνέγνωσεν ἀπορῶν τὰ τῆς χθεσινῆς συνελεύσεως. « Πιθανόν, ἔλεγεν ἡ ἐφημερίς, ὁ ἀχρεῖος ἐκεῖνος πλαστογράφος νὰ μὴ ἐπερίμεινε τὴν τιμωρίαν εἰς ἣν ἐμελλε νὰ ὑποβάλλῃ αὐτὸν ἡ κοινὴ ἀγανάκτησις. Λέγεται μάλιστα ὅτι ὁ δικηγόρος τοῦ Μάσον, τὸν ἔπεισε περὶ τοῦ κινδύνου, καὶ τὸν ὠδήγησε μόνος πέραν τῶν ὁρίων τῆς πολιτείας. Ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς προτιμῶμεν τὸν τρόπον τοῦτον, μὴ θέλοντες νὰ μιάνωμεν τὰς χεῖρας ἡμῶν διὰ τοῦ αἵματος τοιοῦτου ἀχρείου. »

Ἀδύνατον εἶναι νὰ παρστήσω τὴν ἀγανάκτησιν, ἢ μᾶλλον τὴν μανίαν τοῦ Γάλλου. Ἐγερθεὶς ἀμέσως μὲ σπινθηροβολοῦντας ὀφθαλμούς, ἐκόμωσε τὸ ἐνδυμὰ του, ἠτοίμασε τὸ revolver του καὶ ἔδραμεν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἐφημεριδογράφου· ἀνκμφιδόλως, ἂν εὕρισκεν αὐτόν, ἡ ἡμέρα ἐκείνη θὰ ἦτον ἡ τελευταία του· ἀλλ' ἀτυχῶς εἶχε νυκτώσει, τὸ γραφεῖον ἦτο κλειστόν, καὶ ὁ Βουσσὺς ἠναγκάσθη νὰ κοιμηθῇ χωρὶς νὰ φρονέσῃ κανένα.

Τὴν νύκτα ὅμως ἠλλάξε σκοπὸν ἀναγνώσας τὰ ὀνόματα τῶν ῥητόρων τῆς συνελεύσεως, παρετήρησεν ὅτι ὁ γέρον Βουττερφλάϋ ἦτον ὁ αὐτοεργὸς τῆς

συκοφαντίας· από τούτον λοιπόν ἀπεφάνισεν νὰ ζητήσῃ λόγον, καὶ νὰ τὸν ἀναγκάσῃ νὰ κηρύξῃ ὅτι ἐφεύσθη. Καὶ μὲν ἐβλεπεν ὅτι εὐρίσκειτο μόνος ἀπέναντι χιλιάδων ἐχθρῶν, ἀλλὰ δὲν ἦτον ἐκ τῶν τυχόντων ὁ Βουσσὺς, διότι εἶχε ψυχὴν φύσει ἀτρόμητον καὶ ἰσχυράν· καὶ μὲν δὲν ἠγάπα τὰ χρήματα, ἀλλὰ δὲν ἠθέλε καὶ νὰ ὑποχωρήσῃ ἔσω καὶ ἐνώπιον ἀνωτέρως καὶ ἀκαταμαχίτου δυνάμεως. Ἐτριξε τοὺς ὀδόντας καὶ μόνον συλλογιζόμενος τὸ νὰ ἀναχωρήσῃ ἄπρακτος, καὶ νὰ καταλείψῃ μετὰ τῶν Γαλλικῶν ἀτιμὸν ὄνομα. Εἰς τοῦτο δὲ προσθετέον ὅτι ἦτο Γάλλος, καὶ ἐνόμιζεν ὅτι φέρει τὴν Γαλλικὴν σημαίαν εἰς ξένον τόπον. Ἀτιμάζων τὴν σημαίαν αὐτὴν δὲν θὰ ἠτίμαζε τὴν πατρίδα του; Ταῦτα ἀναπολήσας ἀπεφάνισεν ἢ νὰ ἀπολαύσῃ τὸ δίκαιόν του ἢ ν' ἀποθάνῃ.

Μόλις ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος καὶ ἐγερθεὶς ἐνεδύθη μετὰ τινος κομψότητος, ἔχων τὸ μὲν revolver εἰς ἓν τῶν θυλακίων του, τὸ δὲ bowie-knife παρὰ τὸ στῆθος του, ἐπρογεύθη ἀταράχως, καὶ ἐξεληθὼν ὑπῆγεν εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ Σαμουήλ Βουττερφλάϋ. Σημειωτέον ὅτι πᾶσα ἡ πόλις τὸν ἐγνώριζε. Σπανίως ἐπισκέπτονται ξένοι τὴν Scioto-Town, καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Γάλλου φυσιογνωμία δὲν ὠμοιάζε τὰ συνεσταλμένα καὶ ὀστεώδη καὶ σκυθρωπὰ πρόσωπα τῶν Ἀμερικανῶν. Νέα τις καὶ ὠραία Ἱρλανδή, ἥτις ὑπηρετεῖ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, γνωρίζουσα τὰ διατρέξαντα τὴν προτεραίαν καὶ λυπούμενη τὸν Βουσσὺν, ἐπροσπάθησε νὰ τὸν ἀποτρέψῃ τοῦ νὰ ἐξέλθῃ.

— Ὁραία μου νέα, εἶπεν ὁ Γάλλος, τοῦτο εἶναι ἀδύνατον· πρέπει νὰ ἐξέλθω.

— Φυλαχθῆτε, κύριε· ἔχουν κακοὺς σκοποὺς διὰ σᾶς. Ὁ Πατρίκ μὲ εἶπεν ὅτι θὰ φονεύσατε τὸν Κ. Γεώργιον Οὐάσιγκτων Βουττερφλάϋ;

— Καὶ ποῖος εἶναι αὐτὸς ὁ Πατρίκ;

— Τίμιός τις Ἱρλανδὸς ὁ ὁποῖος μὲ ἀγαπᾷ, καὶ δὲν ἔχει παρὰ ἓν μόνον ἐλάττωμα, νὰ κοιμᾶται ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς τὸν ἥλιον, καὶ νὰ πίνῃ ὅλην τὴν νύκτα ρακί. Νά, ἰδέτε τον, μᾶς κυττάζει.

Καὶ ἀληθῶς ὁ Πατρίκ καὶ ὁ φίλος του Τζάκ, ἐπιθυμοῦντες νὰ κερδήσωσι τὸ τάλλαρόν των κατεσκόπευον τὰ κινήματα τοῦ Βουσσὺ. Καὶ τοὺς παρετήρησε μὲν αὐτός, ἀλλὰ δὲ ἐταράχθη, διότι ἀπὸ τὴν ἀγανάκτησίν του δὲν ἐβλεπε τὸν κίνδυνον. Μαθὼν ποῦ κατοικεῖ ὁ Σαμουήλ Βουττερφλάϋ ἦλθε πρὸς αὐτόν· ἦλθον δὲ εὐθὺς μετ' αὐτόν καὶ οἱ δύο Ἱρλανδοί.

Ὁ Γεώργιος Οὐάσιγκτων καὶ ὁ Σαμουήλ ἐπρογεύοντο ὅτε τοῖς ἀνήγειλον τὴν ἀφίξιν τοῦ Γάλλου. Καὶ ὁ μὲν Σαμουήλ ἔγεινε κάτωχρος προῖδὼν τοὺς σκοποὺς τοῦ Βουσσὺ, ὁ δὲ υἱὸς του ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ γραφείου του revolver, τὸ ἔθεσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ἐξηκολούθησε νὰ προγεύεται. Μετελθὼν ἐπὶ δύο ἔτη τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ναύτου, μετῆρχετο συγχρόνως, ὡς ἐλέγετο, καὶ τὴν σωματεμπορίαν. Συνειθισμένος λοιπὸν νὰ συντρίβῃ τὴν κεφαλὴν δυσπειθοῦς Μαύρου ἢ νὰ τὸν μαστιγόνῃ ἀνῆλεως, δὲν

ἐπολυσυλλογίζετο πόσον ἀξίζει ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων.

Ἐν τούτῳ ὁ Βουσσὺς εἰσελθὼν διευθύνθη ἀμέσως πρὸς τὸν Σαμουήλ, καὶ τὸν ἠρώτησε·

— Μὲ γνωρίζετε, κύριε;

Ἄλλ' ὁ Σαμουήλ ὠχριάσας ἔρριψε βλέμμα ἰσχυρὸν πρὸς τὸν υἱὸν του, ὅστις ὑπολαβὼν,

— Δὲν παρουσιάζονται, εἶπε, κύριε, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Πῶς ὀνομάζεσθε;

Καὶ ὁ Γάλλος, ἀτεινῶς αὐτόν μὲ περιφρόνησιν,

— Μὴν ἀνησυχεῖτε, ἀπεκρίθη, θὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα σας. Σὺ δέ, Σαμουήλ Βουττερφλάϋ, ἀποκρίθητι εἰς τὴν ἐρώτησίν μου. Διὰ τί προχθές, ἐπὶ πλῆρους συνελεύσεως, μὲ ὀνόμασες ἀνάίσχυντον πλαστογράφον;

— Κύριε, ἀπεκρίθη τρέμων, μὲ ἀπάτησαν· βλέπω ὅτι εἶσθε gentleman.

— Κακοῦργε, ἀνεκραύγασε βροντοφώνως ὁ Βουσσὺς, γονάτισε καὶ ζήτησέ με συγχώρησιν.

Καὶ τὸν ἤρπασεν ἀπὸ τὸν λαιμόν.

— Ἄ! ἄ! ὑπέλαβεν ὁ Γεώργιος Οὐάσιγκτων· gentleman ἢ ὄχι, θὰ πληρώσῃς ἀκριβῶς τὴν αὐθάδειάν σου.

Καὶ ἐγερθεὶς ὤρμησε κατὰ τοῦ Βουσσὺ. Συγχρόνως οἱ δύο Ἱρλανδοί, οἵτινες παρετήρουν ἐξωθεν τὰ γινόμενα, εἰσῆλθον πάλλοντες μεγάλας μαχαίρας· ἀλλ' ὁ Γάλλος στρέψας πρὸς αὐτοὺς τὸ revolver τοὺς ἐφόβισεν ἐπὶ τινα δευτερόλεπτα.

— Τέσσαρες ἐναντίον ενός! ἀνέκραξεν. Ὁμολογῶ τὴν φρόνησίν σας, κύριοι Βουττερφλάϋ, θὰ σᾶς ἀπαντήσω καμμίαν ἡμέραν. Κάμετέ με τόπον.

Καὶ ἀρπάσας τὴν τράπεζαν τοῦ προγεύματος τὴν ἐξεσφενδόνισεν ἐπὶ τοῦ ἀντιπάλου του, καὶ διῆλθε διὰ τοῦ ἐστιατωρίου κρατῶν διὰ μὲν τῆς ἀριστερᾶς τὸ bowie-knife, διὰ δὲ τῆς δεξιᾶς τὸ revolver. Ὁ Πατρίκ τὸν ἐπλήγωσε διὰ τῆς μαχαίρας του· αὐτὸς δὲ στραφεὶς τὸν ἐπιστόλισε καὶ τὸν κατέβαλεν· ἔπειτα δὲ ἀνοίξας τὴν θύραν ἐξῆλθεν. Ἐν τούτῳ ὁ Γεώργιος Οὐάσιγκτων, ἀνανήψας ἐπιστόλισε κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἐπλήγωσεν εἰς τὸν ἀριστερὸν ὤμον· ἀλλὰ καὶ ὁ Βουσσὺς ἐπιστρέψας μαινόμενος ἐπιστόλισε τὸν ἐχθρόν του· ἀτυχῶς ὁμοῦς ἡ σφαῖρα ἐνεπήχθη εἰς τὸν τοῖχον. Οἱ ὑπηρεταὶ ἀνεκραύγαζον· « φονεῖς, φονεῖς! » καὶ ὁ Τζάκ, ὡς καί τινες γείτονες τοῦ Σαμουήλ ἐπέπετον κατὰ τοῦ Γάλλου.

Ὁ Γεώργιος Οὐάσιγκτων ἠτοιμάζετο νὰ πιστολίσῃ καὶ δεύτερον τὸν ξένον, ἐν ᾧ ὁ ὄχλος πολὺς συνελθὼν ἀνέκραξε· « φονεύσατε τὸν Γάλλον! » Τότε ὁ Βουσσὺς, νομίσας φρόνιμον νὰ ὑποχωρήσῃ, ἔδραμε μέχρι τῆς ἄκρας τῆς ὁδοῦ. Καθημαγμένος, γυμνὴν ἔχων τὴν κεφαλὴν, καὶ πνέων μανίαν κατεφόδιζεν ὅλον τὸν κόσμον, καὶ πάντες ἀπεσύροντο διὰ νὰ τὸν ἀφῆτῳσι νὰ περάτῃ. Οἱ δύο Βουττερφλάϋ, οἱ Ἱρλανδοὶ καὶ οἱ θεαταὶ ἐκραύγαζον μεγαλοφώνως· « Πιάσατε τὸν φονέα, τὸν ληστήν, τὸν πλαστογράφον! » ἀλλὰ κανεὶς δὲν ἐτόλμα. Οὕτω λοιπὸν τρέχων ἔφθασεν εἰς τὸν ποταμόν, πέραν τοῦ ὁποίου ἐβασίλευαν δάση καὶ ἐλευθερία, καὶ χωρὶς νὰ

δυστάση έπεσαν εἰς αὐτόν, καὶ κολυμβῶν, ἂν καὶ ἐμ-
ποδιζόμενος ἀπὸ τὰ ἐνδύματα καὶ τὰς πληγὰς του,
ἐπέρασεν ἀντικαρῶ. Εὐτυχῶς οὐδεμία γέφυρα ζευ-
γνύει τὸν Σιότον· ἀλλὰ τινες τῶν ἐνθερμότερων ἐχ-
θρῶν ἠθέλησαν νὰ τὸν καταδιώξωσιν ἐντὸς λίμ-
νων. Ὁ γέρον ὁμοῦς Βουττερφλάυ τοὺς ἐμπόδισεν
εἰπὼν ὅτι, ὥς καὶ ὁ Κεῖταρ ἔλεγε, πρέπει νὰ κά-
μωμεν χρυσὴν γέφυραν εἰς τὸν φεύγοντα ἐχθρόν.
Τοῦ συνετοῦ τούτου ἀξιώματος ἐπιδοκιμασθέντος
ὑπὸ πάντων ἐν γένει, ὁ Βουσσὺς ἐξηκολούθησεν ἡ-
σύχως τὸν δρόμον του.

Ἀλλὰ δὲν ἦτο καὶ ὑγιής. Τὰ τραύματά του ἂν
καὶ ἀκίνδυνα, ἦσαν ὅμως ὀδυνηρά, καὶ διὰ τὴν ἀ-
πώλειαν ἱκανοῦ αἵματος ἠσθάνετο ἐαυτὸν ἀδύνατον.
— Ἰσραῖα τὸ κατῴρθωσα! ἔλεγε καθ' ἑαυτόν, καὶ
ὁ φίλος μου Ροκεδρὺν θὰ γαλάσῃ διὰ τὴν ἀπειρίαν
μου. Ἐρχομαι, μὲ λέγουν πλαστογράφον, θυμῶν,
μὲ πιστολιζοῦν καὶ φεύγω. Λαμπρὰ τῶνόντι ἐκστρα-
τεία. Μὰ τὴν πίστιν μου, ἢ θ' ἀποθάνω, ἢ θὰ δε-
κατίσω ὅλον τὸ γένος τοῦ Βουττερφλάυ.

Καὶ καταρώμενος τὴν τύχην του καὶ τοὺς Βουτ-
τερφλάυ ἐπροχώρει εἰς τὸ δάσος διευθυνόμενος κατὰ
τύχην πρὸς ἄρκτον. Ἐπειδὴ δὲ ἡ νύξ ἐπλησίαζε,
καὶ δρόμος δὲν ὑπῆρχεν, ἠναγκάσθη νὰ καταλύσῃ
ὑπὸ δένδρον, πλησίον πηγῆς καθαρᾶς. Ἐπιεν, ἐ-
πλυνε τὰς πληγὰς του, καὶ, ἂν καὶ ἠσθάνετο πει-
ναν σημαντικὴν, ἐξ ἀνάγκης ἔμεινε νηστis. Ἐσύ-
ναζε ξύλα ξηρά, ἠναψε πῦρ καὶ ἐκοιμήθη ἡσύχως.
Τὴν ἐπαύριον, ἐξυπνήσας ἐνωρίς, εἶδε μέγαν ὄφιν
διανυκτερεύσαντα μαλθακῶς πλησίον του ἐντὸς αὐ-
τοῦ τοῦ ἐπενδύτου του, τὸν ἐρρίψε κατὰ γῆς, ἐπανε-
λαβε τὸν δρόμον τῆς προτεραίης, καὶ ἦλθεν εὐτυ-
χῶς εἰς μεμακρυσμένην Γερμανῶν ἐξοχὴν ὅπου ἐφι-
λοξενήθη, χάρις μάλιστα εἰς τὸ βαλάντιόν του τὸ
ὁποῖον, κατὰ μεγίστην τῶνόντι εὐτυχίαν, εὗρέθη εἰς
τὸ θηλάκιόν του. Διὰ τοῦ εὐτελοῦς τούτου μετάλ-
λου, τὸ ὁποῖον σήμερον τιμᾶται καὶ ἰσχύει πλεόν
καὶ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς μεγαλοφυΐας, ἦλθεν εἰς τὸν
καταρράκτην τοῦ Νιαγάρα, ἐκείθεν κατέβη τὴν λί-
μνην Ὀνταρίαν καὶ τὸν ποταμὸν Ἄγ. Λαυρέντιον.
καὶ ἐφθασεν εἰς Μοντρεάλ, ὅπου ὁ φίλος του Ροκε-
δρὺν ἠπόρησεν ἰδὼν αὐτὸν ἐπανελθόντα τῷσιν τα-
χέως.

Ὅτε δὲ ὁ Βουσσὺς διηγήθη τὰ συμβάντα καὶ
τοὺς φιλεκδίκους σκοποὺς του, ὁ Καναδὸς ἀπεκρί-
θη — Καλλίστα ἐπραξες, φίλτατέ μου ἐξάδελφε,
ὅ,τι ἐπραξες. Ὁ Γάλλος δὲν πρέπει πώποτε νὰ ὑπο-
χωρῇ· πρέπει νὰ ἐπιπίπτῃ στρατιωτικῶς κατὰ τοῦ
ἐχθροῦ, μὲ τὴν λόγχην, ὅπως ἄλλοτε καὶ οἱ πατέ-
ρες μας. Δὲν ἐπέτυχεν ἡ λόγχη σου, ἔστω· τὰ κα-
κὸν δὲν εἶναι ἀδιόρθωτον. Σὺ καὶ ὁ Βουττερφλάυ
πιάζεστε βαρὺ παιγνίδι. Ὁ Βουττερφλάυ ἐκέρδησε
τὸ πρῶτον μέρος, καὶ δικαίως, διότι εἶναι ἐμπειρό-
τερός σου· ἀλλὰ σὺ θὰ κερδήσῃς καὶ τὸ δεύτερον
καὶ τὸ τρίτον, σὲ ἐγγυῶμαι. Θὰ σὲ τὸν διορθώσω
αὐτὸν τὸν διαβολογιαγκῆν ἡσύχασε. Ἐν τούτῳ
μαίνε ἐδῶ, θεράπευσε τὰς πληγὰς σου καὶ θὰ ἰδῇς.

Ὁ Βουσσὺς ἐδέχθη τὴν πρόσκλησιν, ἔμεινε καὶ εὐ-

χαρίστητε τὸν ἐξάδελφόν του. Ἦλθε δὲ καὶ ἡ ὤ-
ραία Βαλεντίνη, καὶ τσοῦτῳ περιπαθῶς ἤκουσε
τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ, ὥστε ἐκτύπησεν ἡ καρδία τοῦ
ἡρώδους μας. Δὲν εἶχε δὲ ἄδικον, διότι ἦτον ὥραι-
οτάτη μεταξὺ τῶν ὥραιολογίων γυναικῶν τοῦ Κανα-
δά. Εἶχε γλυκύτητα καὶ φαιδρότητα ἀπαράμιλλον·
τὸ βλέμμα τῆς, σαμνὸν καὶ κόσμιον, εἶχεν εὐγλωτ-
τόν τινα ἔκφρασιν εἰς ἣν οὐδεὶς ἀνθίστατο. Οἱ τρό-
ποι τῆς ἦσαν ἀφελεῖς, καὶ ἀξιοπρέπειά τῆς φυσικὴ
ἀπέκρουε πᾶσαν ἰδέαν οἰκειότητος. Ἐντὸς τινῶν ἡ-
μερῶν ὁ καλὸς μας Βουσσὺς ἐλησμόνησε καὶ τὴν
Σιότον καὶ τοὺς Βουττερφλάυ καὶ τὴν ἐκδίκησιν, καὶ
δὲν ἐνθυμεῖτο εἰμὴ μόνην τὴν Βαλεντίνην. Δὲν ἐτόλ-
μα ὅμως καὶ νὰ φανερώσῃ τὴν κλίσιν του. Δὲν πρέ-
πει νὰ πολυπιστεύωμεν ἐκείνους οἱ ὅποιοι διεκμη-
νεύουν εὐκόλως τὸ πάθος των· οἱ τοιοῦτοι ποτὲ δὲν
ἠγάπησαν ἀληθῶς. Ὁ Βουσσὺς ἠπόρει τί νὰ εἴπῃ
πλὴν τούτου, ἡ μὲν Βαλεντίνη ἦτο πλουσία, αὐτὸς
δὲ ἄπορος· καὶ φοβούμενος τὰς περὶ πτωχῶν ἀπαι-
σίας ἰδέας ἐσιώπα. Θεραπευθέντων ἐπὶ τέλους τῶν
τραυμάτων του, ἀνεχώρησε μετὰ τοῦ ἐξάδελφου του
εἰς Scitolo-Town. Πολλὰς ἡμέρας διήρκεισε τὸ τα-
ξειδion, καὶ οἱ δύο φίλοι διεσκεδάζον φιλοσοφούν-
τες. Καὶ τί κάλλιον δύναται τις νὰ ὁμιλήσῃ ταξει-
δεύων; Ὁ μὲν Βουσσὺς, δυσθυμῶν διὰ τὰ συμβάν-
τα του, ἀνεθεμάτιζε τὰς νεωτέρας κοινωνίας καὶ
τὴν δημοκρατίαν, ὁ δὲ Ροκεδρὺν ἐγλεόαζε τὴν μι-
σανθρωπίαν του. — Πρέπει νὰ ὀργίζεσθαι τόσον, ἔ-
λεγε, διότι ἕνας ἀχρεῖος σ' ἐβλάψε, καὶ ν' ἀναθεμα-
εἴζῃς τὴν δημοκρατίαν διότι ὁ Βουττερφλάυ εἶναι
δημοκράτης; Ἐπίστρεψε εἰς τὴν Εὐρώπην, ἂν δὲν
αἰσθάνεσαι δύναμιν νὰ ὑπομένῃς τὰ ἄτοπα τῆς ἐλευ-
θερίας. Δὲν ὑπάρχει ῥόδον χωρὶς ἄκανθαν, οὔτε δη-
μοκρατία χωρὶς Βουττερφλάυ.

— Ἀξιολόγητος εἶναι ἡ Ἀμερικὴ, ἀπεκρίθη ὁ
Βουσσὺς, χειροτέρα δὲ ἡ Εὐρώπη. Τὸ λέγω μὲ λύ-
πην μου· ἀλλὰ συμπτώματα πολλὰ φανερά προ-
λέγουσιν ὅτι ὁ παλαιὸς μας ἥλιος εἶναι περὶ τὴν δύ-
σιν του. Ναι μὲν αἱ ψυχραίνονται ἀκτῖνες τοῦ μᾶς
φέγγουν ἀκόμη, ἀλλὰ δὲν μᾶς θερμαίνουν. Ἰσχυρὰ
καὶ ἀσθενῆ τέκνα τῆς γῆς, τυφλὰ ὄργανα τῆς ἀ-
δυσωπότητος ἀνάγκης, θορυβούμενοι ἀπὸ τὸν κρότον
τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν αἵτινες καταβιβάζουν καὶ
συντρίβονται, ἐγγίζομεν, χωρὶς ἴσως νὰ τὸ συλλογι-
θῶμεν, εἰς τὴν τελευταίαν μας ὥραν· ὅταν ἡ ὑφή-
λιός μας σφαῖρα ἐξομαλυνθῇ ὥς πεδion, καλλιερ-
γηθῇ ὥς κῆπος καὶ κατοικηθῇ ὥς πόλις μία, ὅταν
θὰ κρατῶμεν εἰς χεῖρας τὸν κεραυνόν, συνανοοῦν-
τες ἢ διασκορπίζοντες κατὰ θέλησιν τὰ νέφη, ὅταν
θὰ ταξειδεύσωμεν εἰς τὰς ἀπεράντους πεδιάδας τοῦ
οὐρανοῦ μὲ τὴν βοήθειαν τῶν ἀνέμων καὶ ταχεῖς
ὥς αὐτοὶ (καὶ ταῦτα πάντα θὰ γίνωσιν ἐντὸς αἰῶ-
νος), ἅς προσέξωμεν, τὸ ἔργον μας θὰ τελειώσῃ·
μεταχειρισθέντας καὶ κηκομεταχειρισθέντας τὴν φύ-
σιν, θὰ μᾶς ἐκδικηθῇ αὐτὴ. Τὴν μίαν ἡμέραν τὸ
ἀνθρώπινον γένος θὰ καταντήσῃ παντοδύναμον, καὶ
τὴν ἄλλην θ' ἀποθάνῃ. . .

— Εἴγε, μισάνθρωπε, ἀπεκρίθη ὁ Ροκεδρὺν, καὶ

λός Ιεροκλήρου εἶσαι. Ἐν τούτῳ δὲ ὑπάγωμεν νὰ λογαριασθῶμεν μετὰ τὸν Βουττερφλάυ.

Φθάσαντες τὴν νύκτα εἰς Scioto-Town, κατέλυσαν εἰς οἰκίαν ἀπόκεντρον, μακρὰν τῆς πόλεως, διὰ νὰ μὴ γνωρισθῇ ὁ Βουσσός. Ὁ δὲ Ῥοκεβρὺν, χωρὶς διόλου ν' ἀναπαυθῇ, ὑπῆγεν εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ Σαμουήλ Βουττερφλάυ.

Ὁ γέρον Γαγκῆς ἐνόμιζεν ὅτι ἐτελείωσαν πλέον τὰ τοῦ Βουσσού· ἡ δὲ πόλις ὅλη εἶχεν ἐξυμνήσει διὰ πανηγυρικῶν τὴν σταθερότητα καὶ τὴν ἐπιδεδιόκησιν αὐτῆς. Ἡ ὑπόθεσις αὕτη, ἥτις ἐμέλλε νὰ τὸν ζημιώσῃ, ἠύξησεν ἐξ ἐναντίας τὴν ὑπόληψίν του. Εἰς τὰς νεογνὰς κοινωνίας τὸ κηλικὸν αἶσθημα ἀναπτύσσεται ἀργὰ καὶ βραδέως. Εἰς τὰ δάση, πρῶτην ἀνάγκην ἔχουν οἱ ἄνθρωποι τὸ νὰ ζήσωσι· τὸ νὰ καλοζήσωσι δὲ, τοῦτο εἶναι αἶσθημα πολὺ βραδύτερον. Τολμῶ μάλιστα νὰ εἶπω ὅτι ἡ ἐπιθυμία τῆς εὐζωίας καὶ ἡ τῆς ἀρετῆς, αἵτινες ὅμως δὲν ὁμοιάζουν πρὸς ἀλλήλας, γεννῶνται συγχρόνως. Δὲν λέγω ὅτι ἡ μία προκαλεῖ τὴν ἄλλην, πολλοὺ γὰρ καὶ δεῖ· ἀλλὰ καὶ αἱ δύο εἶναι ἐπίσης ἀναγκαῖαι εἰς τὰ ἔθνη. Τὸ παράδειγμα ἐκείνων οἵτινες ἠγάπησαν τὴν ἀρετὴν δι' αὐτὴν καὶ μόνον, δὲν χρησιμεύει ὡς γενικὸς κανὼν, καὶ τὰ πλήθη πολὺ μάλλον αἰσθάνονται τὰ ἀξιώματα τοῦ συμφέροντος, ἢ τὴν δόξαν τῆς ἀφοσιώσεως καὶ τῆς θυσίας.

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ Σαμουήλ ἐκάθητο ἡσύχως παρὰ τὴν ἐστίαν του, καὶ ἐτακτοπεῖει σκιρτῶν τὰ κατὰστίχά του. — Ἐν ἑκατομμύριον, πέντε χιλιάδες καὶ ἑξακόσια πενήντατρία τάλλαρα! ἀνεφώνησεν ἄφρις τὸ κονδύλιον καὶ τριψὰς τὰς χεῖρας. Ἰδοὺ πρὸς τὸ ὅποιον εἶναι ἱκανὸν νὰ φέρῃ τὸν σύελλον εἰς τὸ στόμα τῆς Κόρας καὶ τοῦ Γεωργίου Οὐασιγκτῶνος. Πλὴν, χάρις τῷ Θεῷ, τὰ κόκκαλά μου εἶναι ἀκόμη δυνατὰ, καὶ πολὺ ψωμί θὰ φάγουν ὅσῳ νὰ με κληρονομήσουν.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ τὸν εἰδοποίησαν ὅτι ἦλθεν ὁ ἱππότης Ῥοκεβρὺν. Σηκωθείς δὲ χωρὶς νὰ διαστείλῃ τοὺς ὀδόντας του, κατὰ τὸν Ἀμερικανικὸν συρμόν, ἐσφίγγε τὴν χεῖρά του.

— Κύριε, εἶπεν ὁ Καναδὸς, ἔρχομαι νὰ σὰς ἐπισκεφθῶ ἐκ μέρους φίλου, τοῦ Κ. Καρόλου Βουσσού.

Ὁ δὲ Σαμουήλ ὑποκριθεὶς ἀγανάκτησιν, ἀνέκραξε·

— Ποίου; τοῦ ἀχρείου ἐκείνου πλαστογράφου ὁ ὅποιος ἠθέλησε νὰ φονεύσῃ τὸν υἱόν μου καὶ ἐμέ, καὶ τὸν ὅποιον ἔπρεπε ν' ἀρήσω νὰ κρεμάσουν;

— Ὁμολογῶ, εἶπεν ἀταράχως ὁ Ῥοκεβρὺν, ὅτι ἓνας τῶν δύο σὰς ἔπρεπε νὰ κρεμασθῇ ὁμοίαν γνώμην μετὰ τὴν ἐδικήν σας ἔχει καὶ ὁ φίλος μου. Ἀλλὰ ποῖος τῶν δύο, διστάζω νὰ τὸ ἀποφασίσω.

— Κύριε, ἐπανελάθεν ὁ Σαμουήλ, ἦλθετε νὰ με ὑβρίζετε εἰς τὴν οἰκίαν μου;

Καὶ ἐσήμερον σφοδρῶς τὸν κώδωνε.

— Φίλτατε Βουττερφλάυ, ἀπεκρίθη ὁ Ῥοκεβρὺν ὡς καὶ πρὶν ἀταράχως, εἰάν τις μ' ἐγγίσῃ μόνον σοῦ πετῶ τὰ μυελά.

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Σαμουήλ ἐκάθησεν. Πρὸς δὲ τὸν εἰσελθόντα Ἰρλανδὸν ὑπρέτην εἶπε·

— Τόμ, φέρε ξύλα.

Ὁ Τόμ ὑπήκουσε, καὶ ὁ Ῥοκεβρὺν ἐπανελάθε τὴν ὁμιλίαν.

— Ἀς ὁμιλήσωμεν εἰλικρινῶς. Ὁ Βουσσός ἐτάραττε τὰ σχέδιά σου καὶ ἠθέλησε νὰ τὸν ἐκβάλῃς ἀπὸ τὴν μέσσην· εἶχες δίκαιον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἔχει δέγμα σκληρόν. Τὸν ἐσυκοφάντησες, ἐξήγειρες ὀλόκληρον τὴν πόλιν ἐναντίον του, τὸν ἐμισοφρόνησες. Καὶ ὅμως εἶναι καλὰ, καὶ πλουσιώτερος ἀπὸ σέ. . .

— Ἀφοῦ λοιπὸν εἶναι πλούσιος, ὑπέλαθεν ὁ Σαμουήλ, διὰ τί θέλει νὰ με ἐσυμνώσῃ;

— Διὰ τί, γέρον Βουττερφλάυ; Διὰ λόγον ἀπλούστατον. Πόσα ἐκέρδησες ἀπὸ τὴν πρῶτην σου χρεωκοπίαν;

— Τίποτε, ἀπεκρίθη σοβαρευθεὶς ὁ Σαμουήλ, πλὴν τῆς ὑπαλήψεως τῶν συμπολιτῶν μου.

— Καὶ ἑκατὸν χιλιάδων ταλλάρων! Καὶ ἀπὸ τὴν δευτέραν; καὶ ἀπὸ τὴν τρίτην; καὶ ἀπὸ τὴν τετάρτην; Γνωρίζω τὰς ὑποθέσεις σου ὅσον καὶ σὺ ὁ ἴδιος. Σήμερον ἔχεις ἐν ἑκατομμύριον ταλλάρων, καὶ πρὸς τοῦτοις τὸν σκοπὸν ν' ἀπολαύσῃς δις ἢ τρίς, πρὶν ἀποθάνῃς, τὴν ὑπαλήψιν τῶν συμπολιτῶν σου. Ἀπαρχλάκτως καὶ ὁ φίλος μου Βουσσός, ἀπληστος ὅσον καὶ σὺ καὶ δισεκατομμυριοῦχος, δὲν θ' ἀποθάνῃ εὐχαριστημένος ἂν τὰ δύο δὲν τὰ κάμῃ τέσσαρα!

— Τέσσαρα ἑκατομμύρια! Δὲν εὐρίσκονται εἰς ὅλην τὴν Σιότο.

— Εὐρίσκονται· ἐγὼ σ' ἐγγυῶμαι.

Ὁ δὲ Σαμουήλ σιωπήσας ὑπεμειδίασε.

— Ναί, σ' ἐνοῶ, γέρον Βουττερφλάυ, ἐξηκολούθησεν ὁ Ῥοκεβρὺν. Φρονεῖς ὅτι ὀλόκληρος ἡ πόλις θὰ ἐπαναστατήσῃ καθ' ἡμῶν καὶ θὰ μᾶς λιθοβολήσῃ· ἀλλὰ μάθε ὅτι ἤρξαμεν τρόπον νὰ χωρίσωμεν σὲ ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως. ἠθέλησες νὰ φονεύσῃς τὸν Βουσσό, καὶ αὐτὸς θὰ σὲ καταντήσῃ νὰ ψωμοζήτῃς.

— Δὲν τὸν ἔχω ἄνθρωπον ἂν δὲν τὸ κάμῃ.

— Σὺ ἀρχίσας τὴν κλοπὴν, καὶ σὺ θὰ πληρώσῃς δι' ὅλους. Ἠρπασες τὸ ἐν τρίτον τῆς πόλεως, καὶ θὰ σὲ ἀναγκάσωμεν ἢ νὰ τὸ ἀποδώσῃς ἢ ν' ἀποζημιώσῃς χονδρὰ τὸν ἰδοκτῆτην. Ὁ Βουσσός εἶναι ἀρκετὰ πλούσιος διὰ νὰ σὲ ἐνάξῃ εἰς ὅλα τὰ δικαστήρια, καὶ νὰ σὲ βιάσῃ ν' ἀποδώσῃς εἰκοσάκις τὴν ἀξίαν τοῦ δάσους του.

— Ἀς ἐτοιμασθῇ, ἀπήντησεν ὁ Σαμουήλ γελῶν· γνωρίζω τοὺς δικαστὰς· μετὰ κάμποσα τάλλαρα κατωρθώσω ὅ,τι θέλω.

— Ὁ Βουσσός ὅμως ἔχει τάλλαρα περισσότερα καὶ ἀπὸ τὰς τρίχας ὅσας δὲν ἔχει τοῦτο τὸ κολοκύθι σου· καὶ θὰ σὲ καταδιώξῃ ἕως οὗ νὰ χαθῇ ἓνας τῶν δύο σας.

— Ἔστω, δέχομαι τὴν μονομαχίαν· ἔχω ὑπὲρ ἐμοῦ τὴν κοινὴν γνώμην.

— Ἐξαίρετα! καὶ νομίζεις λοιπὸν ὅτι ἡ κοινὴ γνώμη τραλλαίνεται διὰ σέ; Ἠξάυρεις ὅτι ὁ λαὸς ἀγαπᾷ τὴν δικαιοσύνην ὅταν δὲν ἔχῃ νὰ χάσῃ τίποτε δι' αὐτήν. Ἀμα ὡς μάθη ὅτι ὁ Βουσσός μόνον

μὲ σὲ ἔχει νὰ κάμῃ, καὶ ὅτι ἔχει ἀρκετὰς δυνάμεις διὰ νὰ σὲ καταστρέψῃ, θὰ σὲ κρεμάσῃ καὶ θὰ σὲ ἀτιμάσῃ.

— Τί θέλεις τέλος πάντων; ἠρώτησεν ὁ Σαμουήλ· ἐλπίζω ὅτι δὲν μὲ λέγεις ὅλ' αὐτὰ διὰ νὰ μὲ τρομάξῃς.

— Ναι, τώρα λαλεῖς φρόνιμα. Ἔχεις μίαν κόρην εἰς Νεοεβόρακον;

— Τὴν θέλεις γυναῖκα; ἀπάντησεν ὁ Σαμουήλ. Διὰ τί δὲν μὲ τὸ ἔλεγες τόσῃν ὥραν; Σὲ τὴν δίδω εὐχαρίστως, ἀλλὰ, ἡξέυρεις, χωρὶς προῖκα.

— Διὰ ποῖον μ' ἐκλαμβάνεις; ἀνερώνησεν ὁ Ῥοκεδρὺν· ἐκ τῶν ἰδίων κρίνεις τὰ ἀλλότρια. Ὁ Βουσσὺς ἀγαπᾷ τὰ ὠραία τῆς μάτια, ὅχι τὴν προῖκά τῆς.

— Τόσον καλῆτερα· τοὺς δίδω τὴν εὐχὴν μου. Ἀλλ' ἡ Κόρα τὸν θέλει; μὲ εἶπεν ὅτι ἔχασε τὴν κατάστασίν του.

— Ὁ φίλος μου ἠθέλησε νὰ τὴν δοκιμάσῃ. Ὁ Βουσσὺς, φίλτατέ μου, ἔχει δύο ἑκατομμύρια καὶ ἐπέκεινα εἰς κτήματα, εἰς τὴν Γαλλίαν.

— Καὶ δὲν τὸν ἠθέλησεν ἡ ἀνόητη!

— Διὰ τοῦτο κάμνομεν ἔρπον, εἶπεν ὁ Καναδός.

— Δὲν ἐπειράχθη ὁ φίλος σου;

— Ἐκεῖνος! διόλου· εἶναι ἡ σεμνότης προσωποποιημένη. Ἐπειδὴ δὲ εἶναι εἰς ἄκρον οἰκονόμος, μ' ἐράνη ὅτι εὐχαριστήθη ἰδὼν ὅτι ἡ Κ. Κόρα ἀγαπᾷ, ὡς καὶ αὐτός, τὰ χρήματα. Τὸ πάθος αὐτὸ εἶναι τόσον εὐγενὲς καὶ τόσον φυσικόν!

— Βέβαια! ἀνερώνησεν ὁ γέρον. Λυπεῖται κανεὶς νὰ βλέπῃ δύο νέους νὰ ὀμιλοῦν μὲ καταφρόνησιν δι' ἐκεῖνο τὸ ὅποιον προξενεῖ τὴν εὐτυχίαν τῆς ζωῆς, διὰ τὰ χρήματα, τὸν φίλον τοῦτον ὁ ὁποῖος δὲν σ' ἐπιβουλεύεται ποτέ.

— Ἀληθινά, εἶπαν ὁ Ῥοκεδρὺν, νομίζεις ὅτι θὰ μᾶς δώσουν δύο ἑκατομμύρια δι' ἀποζημιώσιν;

— Τί ἀποζημιώσιν;

— Τοῦ δάσους.

— Βῆσαι τρελός; εἶπαν ὁ γέρον· οὔτε δύο ἑκατομμύρια οὔτε λεπτὸν θὰ λάβετε· δὲν θὰ σᾶς δώσω τὴν Κόραν;

— Βεβαίως θὰ μᾶς δώτῃς τὴν Κόραν· ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀρκεῖ. Μήπως νομίζεις, φίλε μου Βουττερφλάϋ, ὅτι θὰ περάσωμεν τὴν ζωὴν μας μὲ γλυκὰ λόγια ἐρωτικὰ; Ἀρκεῖ ὅτι δὲν ζητοῦμεν προῖκα διὰ τὴν ὠραίαν σου κόρην. Καὶ τῶντι, ἡ Κ. Κόρα εἶναι μαργαρίτης· πλὴν, νὰ μὴ μᾶς ἀκούσῃ κανεὶς, τὸ κάλλος τῆς ὠρίμασε, καὶ δὲν θ' ἀργήσῃ νὰ παρκαμάσῃ. Ἐντὺς δύο ἐτῶν θὰ εἶναι σχεδὸν ἀσχηματῆς. . . Ἀς ὀμιλήσωμεν μὲ τὰ σωστά μας. Ἐπῆρες τὸ δάσος τοῦ φίλου μου Βουσσὺ χωρὶς τὴν ἀδειάν του· καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸς ἔχει τὴν δύναμιν νὰ σὲ καταστρέψῃ, καὶ θὰ σὲ καταστρέψῃ, ἔσο βέβαιος, ἂν δὲν δεχθῇς τὴν πρότασίν μου. Ἔχεις ὠραίαν θυγατέρα, τὴν Κ. Κόραν, τὴν ὠραιοτέραν τοῦ Νεοεβόρακου, ἡ ὁποία ἔπρεπε νὰ ὑπανδρευθῇ ἕως τώρα καὶ ὁμῶς δὲν ὑπανδρεύθη. Προσμένει κανένα Λόρδον ἢ κανένα πρίγκηπα Ῥώσσον; τὸ ἀγνοῶ. Πολλὸ δὲν θὰ περάσῃ καὶ θὰ πέσῃ εἰς βᾶρος σου.

Κάμε λοιπὸν μίαν καλὴν ὑπόθεσιν καὶ ἐν καλὸν ἔργον. Κατ' εὐτυχίαν γῆρας ἀνθρώπου γενναίου, ὑπερπλουτον, ἀγαπῶντα αὐτὴν καὶ ἀγαπηθῆσόμενον ἀπὸ αὐτὴν ἅμα ὡς μάθῃ τὴν ἀπέραντον κατάστασίν του. Αὐτὸς δὲ ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἐκεῖνος τὸν ὅποιον ἐξεγύμνωτες, καὶ ὅστις δύναται γὰρ σὲ καταστρέψῃ. Ἐνέργησε νὰ δοθῇ εἰς αὐτόν, ἂν ὅχι τὸ δάσος του, τοῦλάχιστον μετρία τις ἀποζημιώσις, τετρακοσίων χιλιάδων ταλλάρων, παραθεϊγμῆτος χάριν. Ἔχεις τὴν δύναμιν νὰ ὑποχρεώσῃς τοὺς κατοίκους τῆς Σιότου εἰς τὴν ἀποζημιώσιν αὐτὴν. Ἐπειτα τὸν δίδεις τὴν κόρην σου καὶ τὰς τετρακοσίας χιλιάδας ἀντίπροϊκός. Τοιουτοτρόπως, τὸ κοινὸν θὰ πληρώσῃ τὰ χρεῖά σου, καὶ ὅλοι θὰ εὐχαριστηθοῦν. Δὲν σὲ ἀρέσει αὐτό;

— Ἀξιόλογα! ἀπεκρίθη μετὰ μικρὰν σκέψιν ὁ Σαμουήλ· ἀλλὰ θέλω καὶ ἐγὼ μερίδιον ἑκατὸν χιλιάδας τάλλαρα, καὶ ἑκατὸν ἄλλας διὰ τὴν Κόραν.

— Μάλιστα, ἀλλ' ἐπὶ συμφωνίᾳ, ἐὰν ἡ Κ. Κόρα δὲν θελήσῃ νὰ ὑπανδρευθῇ τὸν Βουσσὺν, νὰ δοθῇ ὁλόκληρος ἡ ποσότης.

— Δέχομαι, ἐπανέλαθεν ὁ Βουττερφλάϋ· ὁ δὲ γάμος νὰ γείνη τρεῖς ἐβδομάδας μετὰ τὴν πληρωμὴν τῆς ἀποζημιώσεως.

Μετὰ τὴν συμφωνίαν ταύτην ὁ Ῥοκεδρὺν διεκοίνωσεν εἰς τὸν Βουσσὺν τὰ γινόμενα.

— Τί ἔκαμες, ἀθλίε! ἀνέκραξεν ὁ Βουσσὺς. Προτιμῶ ν' ἀποθάνω παρὰ νὰ πάρω γυναῖκά μου τὴν Κόραν.

— Ὁ! θέλεις νὰ τὴν ἐκδικηθῇς;

— Ὅχι.

— Φοβεῖται λοιπὸν τὴν ὑπανδρείαν;

— Φοβοῦμαι τὴν Κόραν Βουττερφλάϋ.

— Ἡσύχασε λοιπὸν· δὲν θὰ τὴν ὑπανδρευθῇς παρὰ ἂν θελήσῃς.

— Πλὴν ἔδωκες τὸν λόγον μου. . .

— Ἡ Κόρα θὰ σὲ τὸν ἀποδώσῃ.

— Λοιπὸν, τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μου εἰς σὲ ἀνκτίθηναι. Ἀς κοιμηθῶμεν.

Τὴν ἐπιοῦσαν σὺμπασα ἡ πόλις Σιότο συνεκινήθη ἕνεκα ἄρθρου τοῦ Morning-Enquirer, οὗτινος ὁ Σαμουήλ Βουττερφλάϋ ἦτον ἐκ τῶν πρώτων μετόχων. Οἱ ἀναγνώσται, ἔλεγε τὸ ἄρθρον, ἐνθουσιάζονται ὅτι νέος τις Γάλλος, Κάρολος Βουσσὺς ὀνομαζόμενος, ἦλθε πρὸ δύο μηνῶν νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸν δήμαρχον τίτλους ἰδιοκτησίας, ἐκ τῶν ὁποίων προκύπτει ὅτι αὐτὸ τὸ ἔδαφος ἐφ' οὗ ἐκτίσθη ἡ πόλις ἀνήκει εἰς αὐτόν. Ὁ ἐντιμος οὗτος gentleman, γενόμενος θυμὰ σφάλλματος τὸ ὅποιον ἐπίστευσε μὲν ὅλος ὁ λαός, ἀποδοκιμάζει δὲ καὶ στηλιτεύει ὁ κλεινὸς ἡμῶν δήμαρχος, ὁ Κ. Σαμουήλ Βουττερφλάϋ, κατηγορήθη ἐπὶ πλαστογραφίᾳ καὶ ἐδιᾶσθη νὰ καταφύγῃ εἰς ἄλλην πολιτείαν. Ἐλθὼν εἰς Οὐασινγκτὼν ὑπέβαλε τὰς ἀξιώσεις αὐτοῦ εἰς τὴν κεντρικὴν ἐξουσίαν, καί, ὡς μανθάνομεν, ἡ δικαιοσύνη ἐνέκρινεν αὐτάς καὶ προσέταξε νὰ ὑποστηρικθῶσι χρεῖας τυχούσης καὶ διὰ δυνάμεως. Ἐχομεν ὁμῶς λόγους νὰ πιστεύσωμεν ὅτι αἱ διαθέσεις τοῦ νέου

τούτου gentleman είναι συμβιβαστικά, καὶ ὅτι θέλομεν διαπραγματευθῇ ἀπ' εὐθείας μετ' αὐτοῦ περὶ τῆς ἀποζημιώσεως. Κατὰ τὴν ἀληθῆ ἀξίαν τῆς γῆς, ἔπρεπε νὰ πληρώσωμεν ἑπτὰ ἕως ὀκτὼ ἑκατομμύρια ταλλάρων· ἀλλὰ δικηγόρος τις ἐκ Καναδᾶ, ἀνὴρ μεγάλης ἐμπειρίας, ὁ Ἰππότης Ροκεδρὸν, ἐπίτροπος τοῦ ἐνάγοντος, ἀναλαμβάνει νὰ καταβιδάσῃ τὸ ποσὸν τοῦτο μέχρι τετρακοσίων χιλιάδων ταλλάρων. Ἐλπίζομεν ἄρα ὅτι οἱ συμπολίται θέλουσι σπεύσει νὰ δεχθῶσι τὸν συμβιβασμὸν τοῦτον, διὰ ν' ἀποφύγῃσι περιπλοκάς καὶ ζημίας.»

Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀναπτυχθέν, σχολιασθέν, δημοσιευθέν καὶ συζητηθέν καὶ παρὰ τῶν ἄλλων ἐφημερίδων, ὑπῆρξεν ὥς τις λιθὸς λίθος ἐν ᾧ ὁ Βουτερφλάυ ἐδουκίμασε τὴν κοινὴν γνώμην. Καὶ δὲν ἐδειξαν μὲν οἱ πλείστοι τῶν κατοίκων, ὡς τὸ ὑπόπτευσσε καὶ ὁ Σαμουήλ, προκίρουν εἰς τὸ νὰ δεχθῶσι τὴν ἀποζημίωσιν· ἀλλ' αὐτὸς ἐπέμενε λησμονήσας τί εἶχε πράξει κατὰ τοῦ Γάλλου. Οἱ Ἀμερικανοὶ φροντίζουν διὰ τὸ ἐνεστὼς μόνον καὶ τὸ μέλλον, τὸ παρελθὸν οὔτε τὸ ἐνθυμούνται. Ἐμπρός! ἔμπρός! ἴδου τὸ σύνθημά των. Εἶναι λαὸς ἐμπόρων.

(Ἐπεται τὸ τέλος.)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

—•••—

Δοκίμιον ἱστορικὸν περὶ τῆς Ῥωσικῆς νομοθεσίας ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων ἄχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, ὑπὸ Δημητρίου Στυρ. Μαυροκορδάτου, Δόκτορος τῆς Νομικῆς Σχολῆς τῶν Παρισίων, μέλους τῆς ἐπὶ τῇ συντάξει τοῦ ἀστυκῆς κώδικος ἐπιτροπῆς καὶ πρώην ἐν Ἀθήναις δικαστοῦ. Ἀθήνησι τύποις Π. Α. Σακελλαρίου 1857.

—•••—

Ἀληθῶς κοσμοπολίτης εἶναι ὁ Ἕλλην, ἡ δὲ ζωηρὰ αὐτοῦ φύσις ὑπὲρ τὴν παντὸς ἄλλου ἔθνους ἀκάθεκτον τὴν αὐτοῦ πλάττει περιέργειαν. Οὕτως ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων τῆς Ἑλλάδος χρόνων τοὺς σοφοὺς αὐτῆς καθορῶμεν παρὰ τοῖς ξένοις πλανωμένους, καὶ τὰ ἥθη καὶ νόμιμα τούτων περιεργαζομένους, θησαυροὺς δὲ γνώσεων ἐκ τῶν μακρῶν τύπων εἰς τὴν Ἑλλάδα κομίζοντας, τὴν διὰ τῶν παντοίων τούτων ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς ἀμορφωτέρων στοιχείων τὸν ἑαυτῆς διαπλάσσαν βίον, ἐνδοξότερον, εὐγενέστερον, καὶ πολιτιστικώτερον. Οὕτω δὲ καὶ σήμερον οἱ τῶν Ἑλλήνων λόγιοι, ἅτε πολυπραγμονέστεροι πάντων ἴσως τῶν τῆς λοιπῆς Εὐρώπης πεπαιδευμένων, ποικίλας ἔχουσι γνώσεις, οἷον εἰ ἐγκυκλοπαιδικώτεροι ἐκείνων διὰ τῆς ἐαυτῶν περιεργείας γινόμενοι. Πρὸς βεβαίωσιν δὲ τῶν εἰρημένων ἔστω μοι εἰς μαρτύριον τὸ ἐξῆς ἀνέκδοτον· κατὰ τὸ 1851, συζητουμένου ἐν τῇ τῶν Λόρδων Βουλῇ τοῦ περὶ μεταβολῆς τοῦ βουλευτικοῦ ὅρκου νομοσχεδίου, καὶ κατὰ συνέπειαν τούτου περὶ παραδοχῆς τῶν Ἰσραη-

λιτῶν ἐν τῇ Βουλῇ, εἰς λόρδος κατὰ τοῦ νομοσχεδίου ἀγορεύων ἐβεβαίωσεν, ὅτι τοῦτο ἦν νεωτερισμός τις ἀλλόκοτος, καθόσον οὐδαμοῦ τῆς Εὐρώπης ἰσοπολιτεία τοῖς Ἰουδαίοις ἀπεδίδετο. Καὶ ὁμοῦ πρὸς τὴν παράδοξον ταύτην βεβαίωσιν οὐδεὶς τῶν λόρδων ἀντέλεγε· κατὰ τυχαίαν δὲ σύμπτωσιν ὁ περιδοξὸς Θιέρσος παρευρίσκατο εἰς τὴν συνεδρίαν ἐκείνην, ἀποσπᾶσας δὲ φυλλίδιον χάρτου ἀπὸ τοῦ χαρτοφυλακίου του διὰ τοῦ μολυβδοκονδύλου ἐχάραξε λέξεις τινὰς ἃς ἐπέστειλε πρὸς ἕνα τῶν συνεδριαζόντων λόρδων φίλον του, οὗτος δ' ἀναγνοὺς τὸ ἐπιστόλιον ἀνέστη καὶ γεγωνυῖα τῇ φωνῇ ἀνήγγειλε πρὸς τὴν συνέλευσιν ὅτι ἄρτι πληροφορεῖται παρὰ τοῦ Κ. Θιέρσου, ὅτι ἐν Γαλλίᾳ οἱ Ἰουδαῖοι ἀπολαύουσι πλήρη τὰ πολιτικά δικαιώματα, καὶ βουλευταὶ καὶ ὑπουργοὶ δύνανται νὰ ᾤσιν. Ἐκπληκτος ἔμεινεν ἡ τῶν λόρδων Βουλὴ ἐπὶ τῷ ξένῳ τούτῳ ἀκούσματι, ὃ ἴσως ὥς τι ἀπόκρυφον ἤθελε νομίσαι ἀδόκμον, ἂν μὴ τῷ διαστήμῳ τοῦ Θιέρσου ὀνόματι ἐξεδίδετο. Ἀλλ' ἐν Ἑλλάδι τίς ὁ ἀγνοῶν ταῦτα; ἐν Ἑλλάδι καὶ τῆς Γαλλίας, καὶ τῆς Ἀγγλίας, καὶ πλείστων ἐν Γερμανίᾳ, πολλῶν δὲ καὶ ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἄλλων ἔτι τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς ἐπικρατειῶν τὰ νομοθετήματα γνωστότατά εἰσιν. Ἡ δὲ περιέργεια αὕτη ὑπὲρ πᾶν ἄλλο συνετέλεσεν εἰς τὴν πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ κοινωνικοῦ τῆς νέας Ἑλλάδος βίου, διότι πρὸς τὰ τῶν ξένων καλὰ (εἴθε δ' εἰ πρὸς ταῦτα μόνον!) ἐρρῶθμισεν ἡ ἀναγεννηθεῖσα πατρίς ἡμῶν τὸν πολιτισμὸν τῆς.

Τὸ τοῦ Κ. Δημ. Στ. Μαυροκορδάτου βιβλίον ἀναπληροῖ παρ' ἡμῖν οὐσιώδη ἑλλειψιν. Ὀλίγοι ἴσως ἐκ τῶν λογίων Ἑλλήνων εἶχον γνῶσιν τῆς Ῥωσικῆς νομοθεσίας, καὶ διότι οἱ πάντες ἀδαεῖς τῆς Ῥωσικῆς ἐσμὲν γλώσσης, καὶ διότι, μήπω καταταττομένης τῆς Ῥωσίας ἐν τοῖς πρωτεύουσι διὰ τὰς ἐπιστήμας καὶ τὴν φιλολογίαν ἔθνεσιν, οὐδεὶς περιεργάζεται τὰ κατ' αὐτήν. Ὅθεν πολλὰς τῷ ἀόκνῳ φίλῳ ἡμῶν χάριτας ὀφείλομεν, ὅτι εἰστίνας ἡμᾶς λόγοις σπουδαίοις, παραθεῖς ἡμῖν εἰς μελέτην σχεδιαγράφημα γλαφυρότατα συντεταγμένον, εὐκρινὲς καὶ λίαν ἐπαγωγὸν περὶ τῆς καθόλου νομοθεσίας τοῦ μεγάλου τούτου τῶν Ῥώσων ἔθνους, ὅπερ συνειθίσαντες νὰ νομίζωμεν κατὰ πολὺ καθυστεροῦν τῶν ἄλλων λαῶν περὶ τὸν πολιτισμὸν, μετ' ἀπορίας εὐρομεν αὐτὸ ἐν πολλοῖς ἔτι καὶ νῦν πρωτεῦον. Τὴν παροῦσιν ἐπὶ τῆς βίβλου τοῦ Κ. Δημ. Στ. Μαυροκορδάτου μελέτην ἡμῶν θέλομεν διαίρεισι εἰς τρεῖς παραγράφους καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ τὰ κατὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Ῥωσίας ἐκθέσωμεν· ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τὰ κατὰ τὸ δημόσιον αὐτῆς δίκαιον, καὶ τέλος ἐν τῷ τρίτῳ τὰ κατὰ τὸ ἰδιωτικόν.

§ Α'.

Ἱστορία τοῦ ἔθνους τῶν Ῥώσων.

Ὅτι ἡ ἱστορία παντὸς ἔθνους ἔγκειται κυρίως ἐν τῇ νομοθεσίᾳ αὐτοῦ, διότι αὕτη εἶναι ὁ ἀληθὴς βίος